

Coğrafiya

XI sinif üçün diaqnostik qiymətləndirmə vasitəsi

X sinfin sonunda şagird:

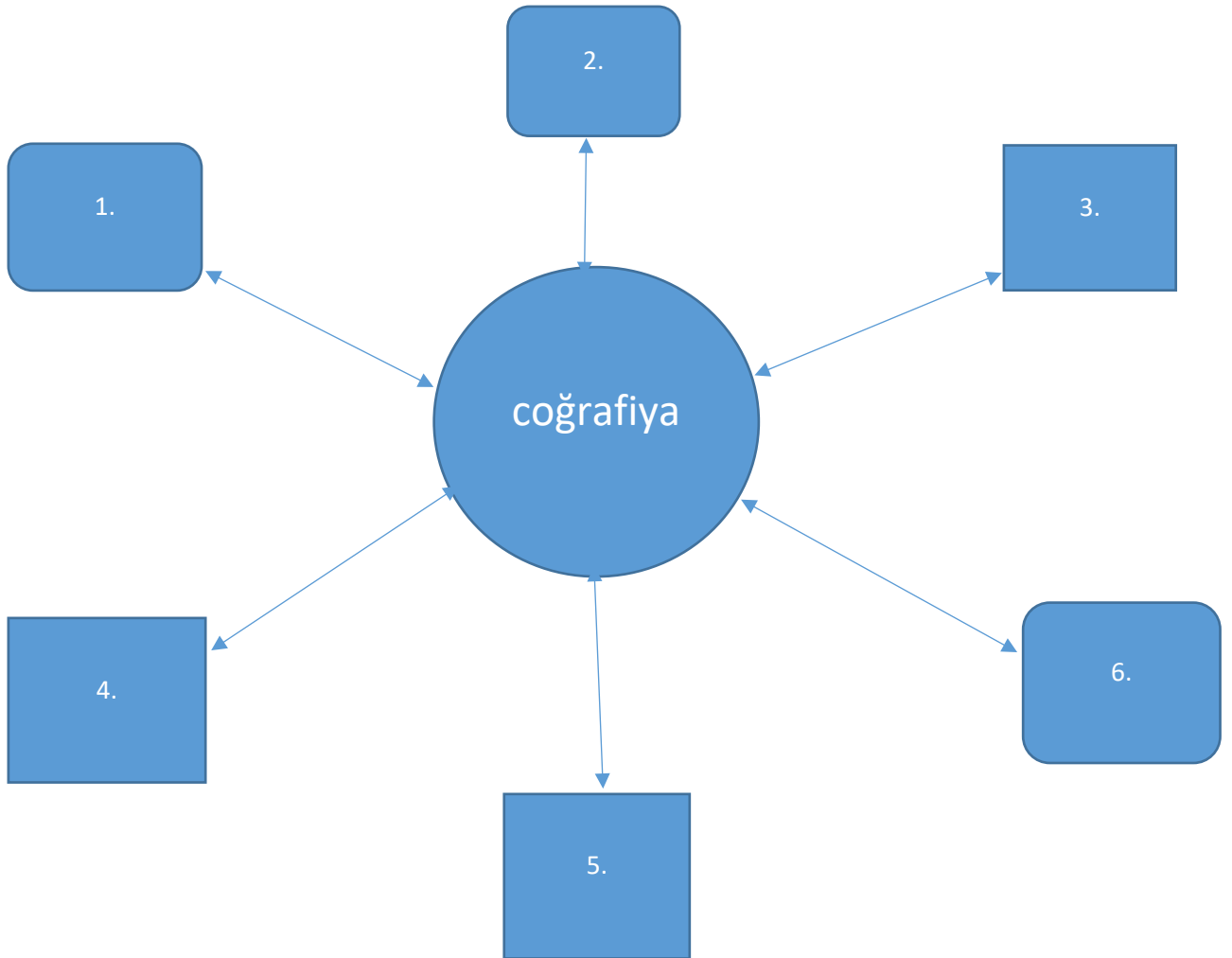
1. Təbiət və cəmiyyətin öyrənilməsində təbiət elmlərinin rolunu müəyyənləşdirir.
2. Yerin hərəkətinin təbiətə təsirini riyazi üsullarla əsaslandırır.
3. Kartoqrafik proyeksiyalar zamanı yaranan təhriflərin səbəblərini əsaslandırır.
4. Xəritə üzərində hesablamalardan istifadə edə bildiyini nümayiş etdirir.
5. Coğrafi təbəqənin inkişaf mərhələlərini izah edir.
6. Müasir dövrdə dünya əhalisini müxtəlif xüsusiyyətlərinə görə təhlil edir, siyasi və iqtisadi inteqrasiyanın dünyanın idarə edilməsində rolunu göstərir.
7. Dünya ölkələrini müxtəlif xüsusiyyətlərinə görə qruplaşdırır.

Meyarlar:

1. Elmin rolunu müəyyən etmə
2. Əsaslandırma
3. Səbəb-nəticə əlaqələrini aşkaretmə
4. Müxtəlif nəzəri və praktik bilikləri izah etmə
5. Təhliletmə
6. Dünyada baş verən siyasi və iqtisadi proseslərə münasibət bildirmə
7. Dünya ölkələrini müxtəlif əlamətlərə görə təsnif etmə

Sual və tapşırıqlar:

1. Coğrafiya elmi ilə daha çox əlaqəsi olan elmləri sxemdə qeyd edin.
(Meyar 1)

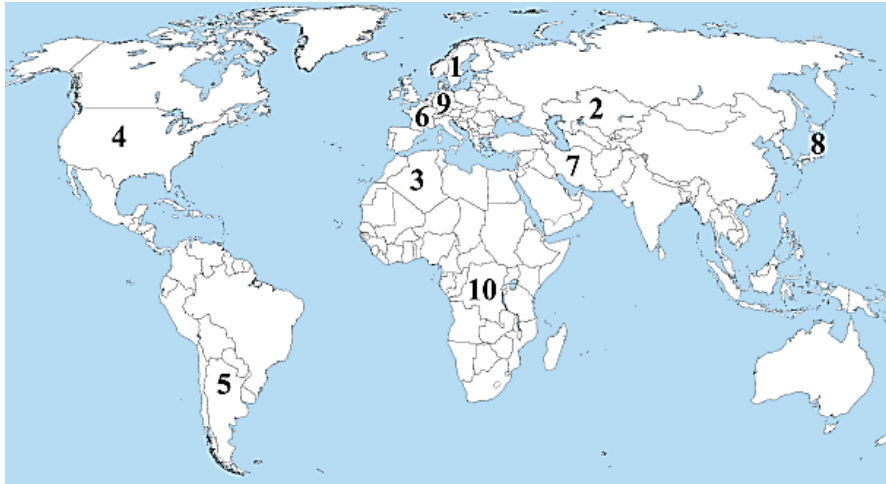
2. Dağlıq əraziyə ekskursiyaya gəlmiş şagirdlər dağın müxtəlif yamaclarında eyni hündürlükdə və günün eyni vaxtında istiliyin fərqli olduğunu müşahidə etdilər. Dağ təqribən 50° şimal enliyində yerləşir və onun bir yamacında bitki örtüyü sıx, digərində isə seyrək idi. Təbii şəraitdə belə fərqlərin yaranmasını 3-5 cümlə ilə əsaslandırın. (Meyar 2)

3. Dünya ölkələri bir-biri ilə sıx iqtisadi əməkdaşlıq edir. Onlar ticarət, elmi-texniki və s. əlaqələri həyata keçirir. Bir çox hallarda iqtisadi təşkilatlar yaradaraq, bu əlaqələrin miqyasını daha da genişləndirir, iqtisadi cəhətdən bir-biri ilə daha sıx bağlılıq yaradırlar. Bu əməkdaşlıq olmasa idi ölkələr hansı çətinliklərlə üzləşə bilərdi? Qısa izah edin. (Meyar 3-6).

4. Hansı ölkələr arasında daha sıx iqtisadi, xüsusilə elmi əməkdaşlıq mövcud ola bilər? (Meyar 6-7)

1. Əlcəzair ↔ Yaponiya
2. Almaniya ↔ Norveç
3. Əfqanıstan ↔ Meksika
4. Fransa ↔ Kanada
5. İsveç ↔ ABŞ
6. Paraqvay ↔ Fransa
A) 1,5,6 B) 2,4,5 C) 1,2,4 D) 3,4,6 E) 3,5,6

5. Hansı ölkələr su ehtiyatları ilə daha yaxşı təmin edilmişdir? (Meyar-7)

- A) 1,4,9 B) 2,3,7 C) 1,8,10 D) 3,4,6 E) 5,7,10

6. Uyğunluğu müəyyən edin. (Meyar 1)

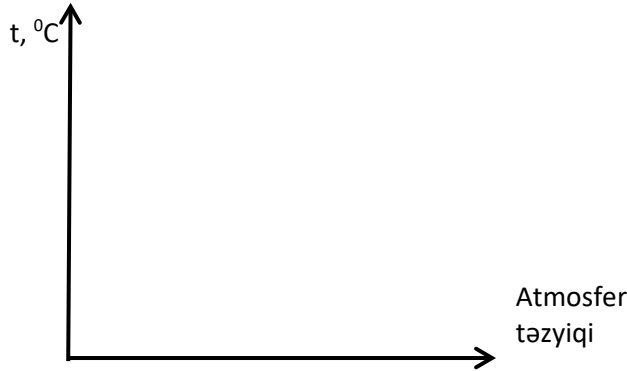
D) 1.işçi qüvvəsi; 2 nəqliyyat; 3. xammal və ucuz enerji

E) 1. xammal və tələbat; 2.düzən relyef; 3. xammal və ucuz enerji

9.Bakıda Günəş şüalarının düşmə bucağı 57° olarsa, Günəşin zenit olduğu enliyi təyin edin.(meyar-2)

Cavab: 7° ş.e.

10. Havanın temperaturu ilə atmosfer təzyiqi arasında əlaqə qrafikini qurun.
(meyar-3)

11.Hazırda Azərbaycanda baş verən siyasi hadisələr haqqında fikirlərinizi qısa ifadə edin. (Meyar 6)

12. Qlobusdan fərqli olaraq xəritədə Yer səthinin təsviri bəzi təhriflərə məruz qalır. Bunun səbəbi nə ola bilər? (Meyar 2)

A)) Xəritə kürə şəklində olan Yeri müstəvi hamar səthdə təsvir edir

B) Xəritənin miqyası qlobusdan daha kiçikdir

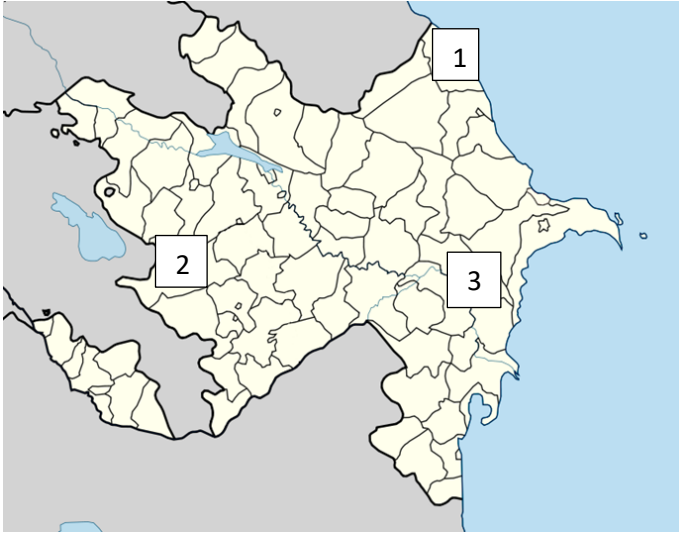
C) Xəritə Yerin ayrı-ayrı hissələrini təsvir edir

D) Xəritədə meridian və paralellər verilmir

E) Xəritə yeri kürə şəklində təsvir edir

13. Ankara şəhərində (33° ş.u.) yerli vaxtla saat 19. 40. olarsa, Pekində (117° ş.u.) saat neçə olar? (meyar-2)

14. Kontur xəritədə rəqəmlərlə verilən məntəqələrə uyğun landşaft tipləri hansılardır? (Meyar 4)

- A) 1- yarımşəhra; 2- dağ-meşə; 3- intrazonal
- B) 1-dağ-çəmən; 2- nival; 3- yarımşəhra
- C) 1-düzən-meşə; 2-dağ-çəmən; 3-yarımşəhra
- D) 1- dağ-meşə; 2- dağ-çöl; 3- düzənlik-çöl
- E) 1-intrazonal; 2-dağ-çöl; 3- dağ-yarımşəhra

15. Azərbaycanda içməli su qıtlığı problemi son illərdə çox kəskinləşmişdir. Əvvəllər ilboyu yataqlarında su olan çaylarımız yay aylarında quruyur, qış aylarında isə suyun həcmi əvvəlki illərə nisbətən az olur. Bunun səbəbini nə ilə izah etmək olar? (Meyar 3)

1. Dünyada iqlimin istiləşməsi
2. İnsanların təsərrüfat fəaliyyəti
3. Torpaqların ilboyu suvarılması
4. Çayların yalnız buzlaq suları ilə qidalanması
5. Suvarmaya sərf olunan suyun həcmnin ildən ilə artması.

Cavab:1,2,5

16. Azərbaycanda iqtisadiyyatı inkişaf etdirmək üçün hansı enerji mənbələrindən istifadə edilir (1) və gələcəkdə hansı enerji mənbələrindən istifadəni genişləndirmək zəruridir (2)? (Meyar 6)

- A) 1- neft, yanar şist; 2- Günəş, geotermal
- B) 1-təbii qaz, neft; 2- Günəş, külək
- C) 1-külək, su; 2- neft, təbii qaz

D) 1- neft, təbii qaz; 2- qabarma-çəkilmə, geotermal

E) 1- kömür, yanar şist; 2- külək, su

17. GMO məhsulları haqqında bildiklərinizi 5 cümlə ilə ifadə edin (GMO nədir, yayılması, geniş istifadə edilməsinin səbəbləri və nəticələri). (Meyar 3, 7)

18. Düzgün ifadəni müəyyən edin. (Meyar 4)

A) Rəqabət – müxtəlif məhsullar istehsal edən şirkətlərin mübarizəsidir.

B) Bazarda təklifin çoxalması qiymətlərin düşməsinə səbəb olur.

C) Ölkənin bütün yeraltı və yerüstü sərvətləri bələdiyyə mülkiyyəti sayılır.

D) Bazar iqtisadiyyatı sistemində xüsusi mülkiyyət yoxdur.

E) Sahibkarlıq fəaliyyəti yalnız maddi istehsal sahələrində mövcuddur.

19. Kontur xəritədə rəqəmlərlə qeyd edilmiş ölkələrə aid olan xüsusiyyətləri müəyyən edin. (Meyar 7)

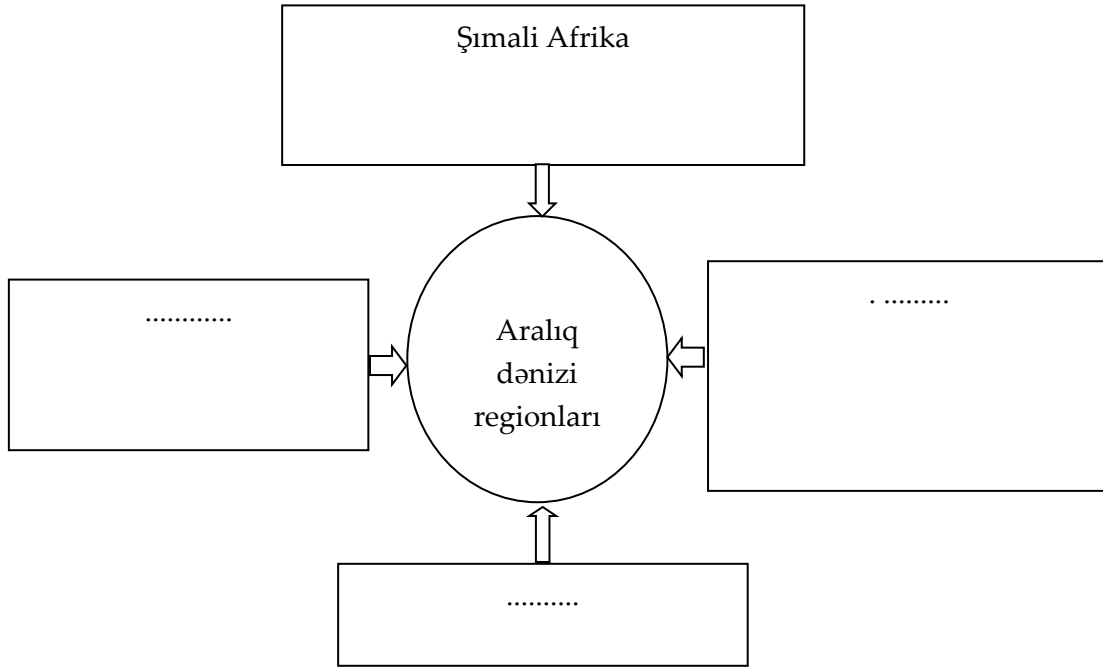
1. İnkişaf etmiş ölkələrdir.

2. Əhalinin azalması prosesi müşahidə edilir.

3. Şərqi Avropa regionunda yerləşirlər.

4. Xristianlığın geniş yayıldığı ölkələrdir.
 5. Hamısının Atlantik okeanına çıxışı vardır.
 6. Qədim Şərqi sivilizasiyasına daxildir.
- A) 2,3,4 B) 1,5,6 C) 2,4,5 D) 1,3, 4 E) 3,5,6

20. Sxemi tamamlayın. (Meyar 7)

- A) Cənub-Şərqi Asiya; Cənubi Avropa; Şərqi Avropa
- B)) Cənubi Avropa; Cənub-Qərbi Asiya; Cənub-Şərqi Avropa
- C) Cənub-Şərqi Avropa; Şimali Avropa; Mərkəzi Avropa
- D) Mərkəzi Asiya; Qərbi Avropa, Şərqi Afrika
- E) Cənub-Qərbi Asiya; Mərkəzi Afrika; Cənubi Qafqaz